

Demonii fotbalisti

Scris de Ninel Ganea
Joi, 14 Iunie 2012 07:37

Una dintre iluziile fatale ale liberalismului a reprezentat-o ideea unei societati bazate exclusiv pe reguli, fara niciun recurs la o moralitate tare. In entuziasmul ultrarationalist al secolelor 17 si 18 au explodat, de pilda, teoriile contractualiste (Hobbes, Locke, Rousseau), in care designul social se realiza doar pe baza unor presupozitii antropologice minimale, ignorand apelul la virtuti. Ba chiar, la ganditori precum Mandeville, viciile devin motoarele ce pun in miscare societatea. Exista credinta, astazi probabil cel putin la fel de raspandita, daca nu si mai mult, ca o constructie institutionala abstracta, dar inteligenta, conduce la realizarea unei societati aproape perfecte.

Expresia clasica a acestui curent de gandire a fost formulata de Kant in "Spre pacea eterna": "Problema organizarii statului, oricat de dificila ar parea, poate fi realizata chiar si pentru o natiune de diavoli, cu singura conditie: sa fie inteligenti."

O sa incerc in continuare sa schitez de ce aceasta teorie nu functioneaza nici macar la nivel "micro", intr-o situatie mult mai putin complexa decat interactiunea sociala pe scara larga. Exemplul ales este cel al fotbalului, un joc relativ simplu, cu cateva norme foarte clare si fara niciun fel de implicatii etice evidente. Pentru a avea o practica de succes e nevoie doar intelegerea unor reglementari elementare. Exista un sistem de penalitati bine pus la punct, o vigilenta in crestere din partea celor ce pazesc aranjamentul, comisii care verifica arbitrii, sisteme de supraveghere sofisticate, etc. Chiar si diavolii pot sa joace fotbal, fara niciun fel de probleme, iar unii dintre ei cred ca o si fac. Cine dribleaza regulile va fi pedepsit, astfel incat competitia sa nu sufere. Mai mult, recompensele sportive si financiare puse in joc ofera imaginea ideala a unei proiect impecabil. Stimulentele si pedepsele se imbina, in aparenta, fara repros, pentru a disciplina participantii si a contribui la o competitie echitabila.

Si totusi, in pofida multiplelor avantaje teoretice, fotbalul demonstreaza ca nu isi poate mentine credibilitatea si succesul fara moralitatea participantilor. Exemplele de incalcari flagrante ale regulilor s-au inmultit intr-o asemenea masura incat risca sa distruga "frumosul joc" deoarece ii anuleaza insasi ratiunea de a fi. Multi consumatori miros falsul si prefera sa renunte la pasiunea

Demonii fotbalisti

Scris de Ninel Ganea
Joi, 14 Iunie 2012 07:37

---

lor.

In Romania, de pilda, cluburile participante in ligile nationale au incercat sa triseze competitia prin toate mijloacele posibile: stabilirea dinainte a unor rezultate prin intelegerea complice intre echipe, influentarea arbitrilor, coruperea unor adversari, folosirea de substante interzise, etc. In fapt, nu cred sa fi existat vreo metoda de fraudare neincercata. Rezultatul a fost ca in Romania, cel putin, oamenii s-au orientat, incetul cu incetul, spre alte ocupatii si distractii.

Ar fi cel putin inocent sa ne gandim ca scandalurile de felul acesta se gasesc doar la noi, ca urmare a specificului national. Ele s-au raspandit vertiginos si nu cred sa existe tara neafectata, desi Anglia o duce inca bine la acest capitol. Procurorii germani estimau acum trei ani ca mai mult de 200 de meciuri fusesera trucate pentru pariuri, incluzand trei meciuri din Champions League si noua meciuri din Europa League (practic, cele mai importante competitii din punct de vedere financiar si sportiv). Anul acesta, mai multi fotbalisti italieni importanti au fost arestati sau anchetati de politie, iar asta dupa ce la mijlocul anilor 2000 campioana tarii a fost retrogradata pentru acelasi lucru. In fine, dovezile aduse in sprijinul acestei idei pot fi gasite cotidian, in paginile ziarelor. De asemenea, situatii similare se intalnesc si in alte sporturi (ciclism, atletism, box, tenis) unde tind sa devina norma. Pe termen mediu, astfel de fraude vor avea drept consecinta, cel mai probabil, prabusirea activitatilor respective, cel putin in termeni relativi la succesul avut in trecut.

Raspunsul tipic modern la aceasta problema il constituie inmultirea regulilor si a comisiilor ce arbitreaza jocurile. Se cauta solutii tehnologice la dificultati antropologice. Cinci arbitri, o duzina de observatori, camere multiple si procurori cu mandate de ascultare nu pot rezolva in niciun mod problema pacatului ancestral.

Si daca doar invocarea nesfarsita a regulilor nu poate salva o reduta atat de simpla precum sportul, e limpede care va fi efectul la nivelul unei societati...

{jcomments on}

Demonii fotbalisti

Scris de Ninel Ganea
Joi, 14 Iunie 2012 07:37
